

De Alpenwatersalamander rondom Winterswijk

In oktober is de tijd voorbij om broedvogels te inventariseren, naar vlinders te kijken of om op zoek te gaan naar amfibieën en reptielen en om van alles en nog wat in kaart te brengen. Dat schept de ruimte om lekker relaxed wat door het bos in de omgeving van mijn woonplaats Winterswijk te struinen en links en rechts wat paddenstoelen en dergelijke in het herfstbos te fotograferen. Maar ook dan kruipt het bloed waar het niet gaan kan en moet er toch nog wat nuttigs aan deze wandelingen toegevoegd worden.

Zo had ik het plan opgevat om in oktober een aantal Duitse bossen die grenzen aan het buitengebied van Winterswijk te onderzoeken op het voorkomen van de vuursalamander. Op enkele kilometers over de landsgrens komen een aantal geïsoleerde populaties van deze soort voor in oude bosrelicten. Onder het mom van 'je weet maar nooit' heb ik zo in de weekenden een paar bossen die tegen de landsgrens aanliggen afgelopen, waarbij stukken hout omgedraaid werden. Dit is niet de fraaiste methode om de vuursalamander op te sporen, maar in de herfst bij daglicht is dit de enige (gebrekkige) methode. De vuursalamander werd natuurlijk/helaas niet gevonden.

Helemaal zonder resultaat waren deze zoektochten niet, op 19 oktober 2019 vond ik op ongeveer vijftig meter afstand van de landgrens wel een Alpenwatersalamander. Van deze soort zijn in de buurtschappen van Winterswijk geen populaties bekend. Enkele kilometers over de grens in Duitsland kent de soort een vrij ruime verspreiding. De dag daarna ben ik in deze omgeving aan de Nederlandse zijde van de grens in de buurtschap 't

Woold gaan zoeken. En waar ik op hoopte geschiedde: een Alpenwatersalamander onder een stuk hout in de wegberm van een onverharde weg! Het weekend daarna ben ik verder gaan zoeken en vond ik nog twee Alpenwatersalamanders in een fraai vochtig loofbos grenzend aan hoogveen. Hoe leuk is het om na 35 jaar regelmatig herpetofaunaonderzoek rond je woonplaats een nieuwe soort te scoren!

Deze waarnemingen brengen een waarneming van de Alpenwatersalamander op een erf in 't Woold in 2018 in een ander daglicht. Onduidelijk was of dit dier met een partij grond was aangevoerd, of dat in de omgeving een populatie voorkomt. Het laatste blijkt dus nu het geval te zijn. De soort is met de beschreven waarnemingen in drie kilometerhokken vastgesteld. Blijft de vraag of we deze soort altijd over het hoofd hebben gezien of dat de Duitse populatie zich over de grens heeft uitgebreid. In dit gebied in 't Woold liggen een aantal poelen die vrij recent nog op amfibieën zijn onderzocht. Daarbij werden geen Alpenwatersalamanders aangetroffen. Wellicht plant de Alpenwatersalamander in deze omgeving zich voort in slootjes en natte plekken in bossen. Nader onderzoek in 2020 zal dit naar verwachting uitwijzen.

Jan Stronks

Alpenwatersalamander. (Foto's: Jan Stronks)